

СТАНОВИЩЕ

за

Иван Георгиев Колев, участник в конкурс за професор по професионално направление 2.3. Философия (научна специалност *Философска антропология, Философия на изкуството, Метафизика*), обявен за нуждите на Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 67 от 04. 08. 2023 г., от проф. дфн Нина Димитрова (ИФС – БАН)

Доц. Иван Колев е единствен кандидат в обявения конкурс за професор. Процедурата по конкурса е коректно спазена, подадените документи са пълни и подредени.

Иван Колев е доктор по философия (темата на защитената през 2011 г. дисертация е „Битие и възможност. Опит за екзистенциална антропология“), доцент в катедра „Философия“ на Философския факултет на СУ от 2013 г. и неин настоящ ръководител.

Доц. Колев има над трийсет авторски участия в създаването на учебници и учебни помагала (антологии), както и специални заслуги в организирането и провеждането на национални и международни олимпиади по философия. Депозирал е справка за 37 участия на научни форуми, както и в четири научноизследователски проекта. Научен ръководител е на двама успешно защитили докторанти.

Иван Колев е предоставил списък на всичките си публикации, включващ пет монографични труда и 26 статии и студии в научни списания и сборници. Кандидатът изпълнява минималните национални изисквания по чл. 2б от ЗРАСРБ за получаването на академичното звание „професор“.

В настоящия конкурс Иван Колев участва с две монографии и 9 статии. Първата, която ще разгледам тук – „Καρδιά. Философия на чувствата“ („Изток –

Запад“, 2023), е посветена на философския прочит на чувствата, на утвърждаването на легитимното присъствие на *способността за чувстване* във философията/философската антропология – *способност*, неизводима от никоя друга и несводима до никоя от останалите автономни човешки способности. Както е видно от заглавието, желанието на автора е да обоснове една *философия на чувствата* – предприетият опит е продължение на предишни усилия в тази област, но с амбицията да се впише в новия, пети етап в развитието на философската антропология, наречен от него *кардиален*, т.е. такъв, в който *сърцето* – орган на всички чувства, е основното понятие, символ на автономния живот на чувствата (оприличено от Борис Вышеславцев на център на кръг, от който изхождат безкрайно много радиуси („Значението на сърцето във философията и в религията“, 1931)).

За да покаже специалната *логика* на чувствата, Иван Колев предприема историческо *пътешествие* през епохите на древногръцката философия и на Библията, на ранното християнство, на латинската патристика и латинското средновековие, последвани от новоевропейската епоха и накрая от съвременността. Резултатите от това *пътешествие* са изложени на повече от две трети от книгата – историческият анализ на философските теории за чувствата е подробен и задълбочен, направен откъм феноменологичната перспектива като основна за цялостното изследване. Трябва да се отбележи и новаторството на това *предприятие* в национален контекст. Но не по-маловажна като заслуга на труда е изходната нагласа, с която той е създаден – нагласа на категорично противопоставяне срещу всякакъв опит за дехуманизиране на човека, срещу нагласите на редуccionизъм, свеждащи богатството от чувства, емоции, афекти и настроения единствено до „поведенчески реакции“, както съвсем уместно е посочено в *Заключението* на книгата.

След историческата част и подробното обяснение на изводите от нея (в главата, посветена на *метафизика и антропология на чувствата*), идва ред на собствената – оригинална, авторска – разработка на една *феноменология на чувствата*. Наистина, този раздел от книгата, който според мен представлява главния принос на изследването (без да подценявам направения анализ на

таксономията и феноменологията на чувствата при философи, които имат специални заслуги по темата), е несъразмерно по-кратък от предишните части – обстоятелство, което донякъде си обяснявам с факта, че пред нас е първият в българската философска книжнина опит за намиране на вътрешната логика на способността за чувстване (свързана с йерархията на ценностите) и той несъмнено подлежи на по-нататъшна разработка, включително и като предпоставка за следващи проучвания от други автори. От гледището на философската антропология у нас има изследвания върху отделни чувства – върху *страха* (Велко Македонски, Валери Динев), *любовта* (Кирил Василев), *завистта* (Асен Карталов) и др. Но настоящото цялостно, синтетично изследване на чувствата (в „рубриците“: *битийни чувства, азови чувства и чувства към другите*) е пионерно; провежданите досега у нас изследвания на чувствата като съвкупност (Никола Алексиев, 1907; Райна Станчева, 1939) са експериментално-психологически, т.е. откъм *метриката*, ако използвам оценката на Иван Колев.

Особено впечатление в книгата на Иван Колев оставя постоянният стремеж за яснота на въведените основни термини (включително с образи, метафори, описания), подпомогнат от сравнителния анализ на различните им преводи на основните европейски езици. Тази характеристика е присъща и за другата монография – „Изкуството като феноменно битие. Дедукция на категориите“ („Изток – Запад“, 2023), прицелена „да предложи метод, по който да бъдат извлечени категориите, с които се дефинира изкуството“ (с. 5). Противопоставяйки се на редуцията на изкуството до художествената творба, авторът го разглежда като конституирана смислова цялост, в която само единият полюс е зает от това произведение, а в другия се разполагат различните *фигури* от света на изкуството: автор, зрител, меценат, колекционер, куратор, познавач, критик, историк, типолог, теоретик, естетик, метафизик – фигури, на които е отделено специално внимание и в резултат от чийто проникновен анализ в края на труда е формулирано оригинално определение за изкуството.

Деветте статии, включени към документите за участие в настоящата процедура, са публикувани в индексирани издания, както и в тематични сборници.

В заключение: като имам предвид разностранната научна активност на Иван Георгиев Колев, която отговаря на критериите за заемане на исканата от него академична длъжност, като член на научното жури по настоящия конкурс аз изцяло подкрепям неговата кандидатура и предлагам на Факултетния съвет на Философския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ да го избере за „професор“ в професионално направление 2.3. *Философия* (научна специалност *Философска антропология, Философия на изкуството, Метафизика*).

1. 11. 2023

Подпис: